

[Gunner Baunsgaard.]

heder landene imellem skabte problemer med indførsel af hash og andre langt værre euforiserende stoffer. Stoffernes ringe vægt gør dem jo særlig egnede for smugleri. Her kan man jo bare sammenligne f. eks. med alkohol.

At vi helt kan udrydde stofferne, er en drøm, som næppe går i opfyldelse. Vi må med dette som med alkoholproblemet nok lære at leve med det og så med de muligheder, der er, og med kendskabet til problematikken opbygge og systematisere både et forebyggende og et ophjælpende arbejde for den gruppe unge i vort samfund, der er mest truet. Jeg kunne godt have lyst til i denne forbindelse at sige, at alkoholproblemet jo efterhånden også har taget et omfang, som vi ikke må sidde overhørig, og det er også allerede blevet nævnt.

Anstrengelser for at støtte bekæmpelsen af bagmænd må nok op på internationalt plan. Man kunne også gennem FN være med til at støtte arbejdet for at hindre ulovlig dyrkning af de planter, der fremkommer stoffer fra.

Mængden af stoffer og farligheden af disse, som gennem lyssky transaktioner fører til ulykke ved indsmugling og forhandling her i landet, må vi være meget på vagt over for. Det har vi jo allerede tidligere debatteret her i folketinget et par gange.

Udviklingen har vel ført med sig, at der er store problemer med den svært belastede del af misbrugerne, medens udviklingen blandt de yngre, som har bemærket, hvad det vil sige at blive afhængig af stoffer, har ført med sig, at de nu betænker sig yderligere en gang. Nytilgangen er mere beskedent end først i 1970'erne.

Udviklingen i de kommende år vil det nok være vanskeligt at sige noget om, men der er dog nogle tendenser, jeg ved ikke, om man kan sige markante tendenser. Da misbruget af cannabis og de hårde stoffer begyndte, var det mere intellektuelt veludstyrede fra velstillede hjem, der ligesom lagde for. Sidst i 1960'erne var det en anden gruppe unge med personlighedsmæssige og sociale problemer, der afveg karaktermæssigt fra gennemsnitsbefolkningen, som i stofferne fandt trøst og hjælp for problemer og nogle krav, som de ikke følte at kunne magte. De socialt og karaktermæssigt van-

skeligt stillede er dem, der har præget stofmisbrugerne i de sidste år, og der har været en tendens til, at det gik længere ned i aldersklasserne, men det er nok også stoppet nu.

Det hårde stofmisbrug, injektionen, der er helbreds- og livstruende, er jo det alvorlige problem, som trænger sig på, og det er nok denne gruppe, der skal tales om, hvorvidt det også her er stagnerende. Er dette tilfældet, kan det hænge sammen med rekrutteringen, nemlig gruppen med de store sociale problemer, med skadet karakter på grund af en følelseskold eller meget lidet medlevende barndom. Her kommer antallet af tidligere institutionsbørn ind i billedet, unge, som har oplevet en følelseskold og steril opvækst.

Stofmisbruget kan også ses ud fra en anden synsvinkel. Er det sådan, at disse unge flygter fra virkeligheden for hensigtsmæssigt at komme ud af nogle problemer, eller er det for at flygte fra dem for en tid? Eller er det for at føle, at de er noget, at de er med i en gruppe? Det kunne også være alkohol, det kunne være medicin, eller det kunne være kriminalitet. De får gennem dette en slags identitet.

De, som beskæftiger sig med narkoproblemerne, har også konstateret, at det ikke er det rene stofmisbrug, men et blandingsmisbrug af forskellige former for misbrug netop for nogle med socialt afvigende adfærd. Derfor må de sociale og pædagogiske støtteforanstaltninger sættes mere i fokus. Det er ikke bare afgiftning og stabilisering, der skal til. Altså skal man ikke rette sig entydigt mod stofmisbruget, men rette lyset mere mod den unges sociale og personlighedsmæssige baggrund. En ung, der har været ude i disse alvorlige problemer, skal efter afgiftningen kunne fungere socialt. Jeg vil da gerne sige, at der på mange ungdomscentre, på institutioner for psykisk syge og på statshospitalerne er udført en anerkendelsesværdig indsats, og man har også været klar over, at en medicinsk behandling ikke kunne stå alene.

Har den sociale og pædagogiske behandling af afvigere — det gælder både på det ene og det andet område — været god nok? Der er nok grund til at overveje, om det ville være uheldigt at slække på foranstaltninger, selv om klientelet's antal måske er